

Bruselj, 26. junij 2019
(OR. en)

10592/19

ENER 392
CLIMA 196

IZID POSVETOVANJA

Pošiljatelj:	generalni sekretariat Sveta
Prejemnik:	delegacije
Št. predh. dok.:	10264/19
Zadeva:	Sklepi o prihodnosti energetskih sistemov v energetske unijski, s katerimi naj bi zagotovili energetski prehod ter doseganje energetskih in podnebnih ciljev do leta 2030 in pozneje – Sklepi Sveta, 25. junij 2019

V prilogi vam pošiljamo sklepe Sveta o prihodnosti energetskih sistemov v energetske unijski, s katerimi naj bi zagotovili energetski prehod ter doseganje energetskih in podnebnih ciljev do leta 2030 in pozneje, ki jih je 25. junija 2019 sprejel Svet za promet, telekomunikacije in energijo.

SKLEPI SVETA

o prihodnosti energetskih sistemov v energetske uniji, s katerimi naj bi zagotovili energetski prehod ter doseganje energetskih in podnebnih ciljev do leta 2030 in pozneje

Svet Evropske unije –

1. OB OPOZARJANJU NA:

- sklepe, ki jih je sprejel Evropski svet 13. in 14. decembra 2018, zlasti v zvezi s pozivom za nadaljnje delo v zvezi z elementi iz sporočila Komisije „Čist planet za vse“,
- sklepe, ki jih je Evropski svet sprejel 21. in 22. marca 2019 in v katerih je poudarjeno, kako pomembno je, da EU do leta 2020 predloži ambiciozno dolgoročno strategijo,
- sklepe Evropskega sveta z dne 20. junija 2019 o sporočilu Evropske komisije o evropski strateški dolgoročni viziji za uspešno, sodobno, konkurenčno in podnebno nevtravno gospodarstvo,
- zakonodajni sveženj „Čista energija za vse Evropejce“, ki določa okvir za izvajanje podnebnih in energetskih ciljev Unije za leto 2030 na področju zmanjšanja emisij toplogrednih plinov, povečanja deleža energije iz obnovljivih virov, izboljšanja energijske učinkovitosti in medsebojnih elektroenergetskih povezav,
- svoje sklepe z dne 21. novembra 2018 o prihodnji strategiji EU na področju industrijske politike, ki poudarjajo pomen vključevanja industrijske politike v vse politike EU, vključno z energetsko politiko,

2. OB UPOŠTEVANJU:

- sporočila Komisije z dne 16. februarja 2016 o strategiji EU za ogrevanje in hlajenje,
- sporočila Komisije z dne 23. novembra 2017 z naslovom „Krepitev energetske omrežij v Evropi“,
- poročila Komisije z dne 9. januarja 2019 z naslovom „Cene in stroški energije v Evropi“,
- poročila Komisije z dne 9. aprila 2019 z naslovom „Četrto poročilo o stanju energetske unije“,
- priporočila Komisije z dne 3. aprila 2019 o kibernetiki varnosti v energetske sektorju,

3. OB POTRJEVANJU petih razsežnosti energetske unije s podnebno politiko, usmerjeno v prihodnost, ki so med seboj tesno povezane in se vzajemno krepijo: energetska varnost, solidarnost in zaupanje; povsem integriran evropski trg energije; energijska učinkovitost, ki prispeva k zmanjšanju povpraševanja; razogljičenje gospodarstva ter raziskave, inovacije in konkurenčnost, pa tudi dejstvo, da je treba zagotavljati skladne strategije in uravnotežen pristop k petim razsežnostim ter OB PRIZNAVANJU pomena vključevanja vseh sektorskih politik v podporo ciljem na področju energije in podnebja, zanesljivosti oskrbe in dostopa do energije za potrošnika –

4. POUDARJA, kako pomembno je, da EU do leta 2020 predloži ambiciozno dolgoročno strategijo, v kateri si bo prizadevala za podnebno nevtralnost v skladu s Pariškim sporazumom, pri tem pa upoštevala posebnosti držav članic in konkurenčnost evropske industrije, ter PRIZNAVA, da je treba okrepiti svetovna prizadevanja za boj proti podnebnim spremembam glede na najnovejše razpoložljive znanstvene izsledke, zlasti posebno poročilo Medvladnega foruma o podnebnih spremembah o posledicah globalnega segrevanja za 1,5 °C v primerjavi s predindustrijsko ravno;

5. POUDARJA, da je potreben energetski prehod na cenovno sprejemljiv, varen, konkurenčen, zanesljiv in trajnosten energetski sistem ter po doseganju energetskih in podnebnih ciljev do leta 2030 in pozneje, zlasti z razvojem medsebojno povezanih, zanesljivih in stroškovno učinkovitih energetskih omrežij ter s posodobitvijo energetskega sistema s spodbujanjem inovativnih tehnologij, digitalizacijo ter združevanjem in povezovanjem sektorjev, hkrati pa PRIZNAVA, da so dobro delujoči energetski trgi pomembni za stroškovno učinkovit energetski prehod, ob upoštevanju načela tehnološke nevtralnosti in pravice držav članic, da izberejo sebi ustrezno mešanico energetskih virov in tehnologije;

6. POUDARJA pomen ambicioznih celovitih nacionalnih energetskih in podnebnih načrtov ter njihovega učinkovitega izvajanja, pa tudi regionalno usklajevanje in sodelovanje med državami članicami v zvezi s temi načrti, pri čemer je treba upoštevati posebnosti držav članic in različne potencialne teh načrtov, obenem pa spoštovati pravico držav članic, da med različnimi viri energije izberejo zase primerne in se same odločijo, kakšna bo njihova splošna struktura oskrbe z energijo, ter PRIZNAVA vlogo, ki jo imata sistem upravljanja v okviru energetske unije in izmenjava najboljših praks pri zagotavljanju in omogočanju doseganja energetskih in podnebnih ciljev do leta 2030 in pozneje;

7. POUDARJA, da morajo biti državljani in podjetja v središču procesa energetskega prehoda, da bi zagotovili javno podporo energetskim in podnebnim ciljem EU do leta 2030 in pozneje ter da bi javnost sprejela ukrepe; obenem je po njegovem treba zagotoviti pravičen prehod, ki bo upošteval ranljive odjemalce, energijsko revščino ter regionalne socialne in gospodarske učinke, na primer na premogovniške regije ter regije, v katerih se uporabljata naftni skrilavec in šota¹;

8. POUDARJA, da je potrebna cenovno dostopna energija za gospodinjske in industrijske odjemalce, da bi zagotovili njeno globalno konkurenčnost;

9. POUDARJA, da so potrebni enaki konkurenčni pogoji za evropske proizvajalce električne energije, da bi zagotovili konkurenčnost ob upoštevanju energetskih in podnebnih ciljev Unije v primerjavi s proizvajalci iz tretjih držav;

¹ Kot to na primer obravnava „Platforma o premogovniških in od ogljika odvisnih regijah v prehodu“.

10. PRIZNAVA, da so potrebne javne in zasebne naložbe, da bi olajšali energetske prehode v vseh zadevnih sektorjih, ter da moramo zagotoviti ustrezno finančno podporo na ravni EU in nacionalni ravni ter stabilen in predvidljiv okvir za naložbe, in v zvezi s tem POUDARJA pomen splošnega finančnega okvira EU, vlogo Evropske investicijske banke pri zagotavljanju multiplikatorjev za trajnostne naložbe in pomena pravil EU o državni pomoči, ki so skladna tako z z energetskimi in podnebnimi cilji EU do leta 2030 in pozneje kot tudi z ustrezno zakonodajo EU za izvajanje teh ciljev;

11. POUDARJA, da je treba izvajati načelo „energetska učinkovitost na prvem mestu“ v skladu z uredbo o upravljanju energetske unije in izboljšati energetske učinkovitosti, na primer z zmanjšanjem porabe energije v stavbah, energetski in industrijski infrastrukturi, ter POUDARJA, da je treba odpraviti regulativne in druge tržne ovire ter uporabljati skupne standarde;

12. PRIZNAVA pomembno vlogo regionalnega sodelovanja pri zagotavljanju energetskega prehoda in doseganju ciljev energetske unije, tudi prek že vzpostavljenih forumov za sodelovanje v EU in z zunanjimi akterji.

I. Svet za spodbujanje razvoja zanesljivih in stroškovno učinkovitih energetskih omrežij:

13. POUDARJA pomen stroškovno učinkovitih in uspešnih lokalnih, regionalnih in nacionalnih energetskih omrežij, ki omogočajo energetske prehode, za delovanje notranjega trga in za zagotovitev zanesljive oskrbe s poudarkom na diverzifikaciji energetskih virov in poti ter na izboljšanju povezovanja trgov;

14. POUDARJA, da je treba energetske infrastrukture oblikovati tako, da bo lahko izkoriščala priložnosti, ki jih ponujata sedanjí proces modernizacije in razogljičenja ter vse večji delež energije iz obnovljivih virov, da bi se po vsej EU razvil varen, sodoben, učinkovit, pameten in odporen energetski sistem, ki bo ustrezal svojemu namenu;

15. OPREDELJUJE naslednje prednostne naloge glede energetske infrastrukture:

- a. izboljšanje razvoja čezmejnih medsebojnih povezav, ki so potrebne za dosego cilja 10 % elektroenergetske povezanosti do leta 2020, z namenom dosege 15-odstotnega cilja 1 do leta 2030, kot je določeno v uredbi o upravljanju, in podpora projektom, ki so bistveni za povezovanje, vključevanje in sinhronizacijo sistemov držav članic znotraj energetskega omrežja EU, ter odprava ozkih grl znotraj posamezne države in manjkajočih notranjih povezav, da bi dosegli popolnoma učinkovit in bolj povezan notranji energetski trg, ter povečanje prožnosti energetskega sektorja, med drugim s spodbujanjem shranjevanja energije, širjenja omrežja, prilagodljive proizvodnje energije, t. i. tehnologij power-to-x, združevanja sektorjev in rešitev za upravljanje povpraševanja, kot je pametno merjenje;
- b. dodatno olajšanje uvedbe obnovljivih virov energije in njihove vključitve v omrežja, tako na ravni prenosa kot distribucije, vključno z vključevanjem prek priobalnih omrežij in vozlišč, zlasti s spodbujanjem povezovanja sektorjev in z razvojem rešitev za skladiščenje, ob upoštevanju dejstva, da je treba okrepiti omrežja za prenos, da se ohranita stabilnost omrežja in zanesljivost oskrbe;
- c. olajšanje nadaljnje elektrifikacije gospodarstva, zlasti v emisijsko intenzivnih sektorjih, na primer v prometu in industriji;
- d. izkoristek velikega potenciala za uporabo toplote iz obnovljivih virov, odpadne toplote in visoko učinkovite soproizvodnje toplote in električne energije v sektorju ogrevanja in hlajenja, vključno z daljinskim ogrevanjem in hlajenjem;
- e. spodbujanje razvoja infrastrukture za e-mobilnost, obnovljiva in druga alternativna goriva, kot so vodik, bioplin in sintetična goriva, v skladu z Direktivo 2014/94 o infrastrukturi za alternativna goriva, kot je infrastruktura za polnjenje EV na javnih in zasebnih območjih, po vsej EU;
- f. analizira vloge obstoječe infrastrukture, da se zagotovi stroškovno učinkovit energetski prehod ter preprečijo učinki vezave in nasedlega premoženja, hkrati pa optimizira uporaba obstoječe infrastrukture in razpoložljivih povezav, in sicer z maksimalno uporabo združevanja trgov, združevanja sektorjev in regionalnega sodelovanja;
- g. zagotovitev zaščite ključne energetske infrastrukture in njene kibernetske varnosti.

II. Za spodbujanje razvoja in uporabe inovativnih tehnologij Svet:

16. OPOMINJA, da je treba ustvariti enake konkurenčne pogoje za razpoložljive in nastajajoče nizkoogljične tehnologije in tržno usmerjene rešitve, in hkrati OPOZARJA, da morajo biti te tehnologije, ki se bodo uporabljale, zanesljive, varne, trajnostne in okolju prijazne;

17. PRIZNAVA pomen raziskav in predstavitev ter pogojev, ki omogočajo, da se inovativne nove tehnologije, ki prispevajo k doseganju energetske in podnebne ciljev Unije, razvijejo in dozorijo v tržnih razmerah, POUDARJA, da je treba znatno povečati naložbe v raziskave, razvoj in inovacije, da bi evropska podjetja postala vodilna na tehnološkem področju, in sicer v smislu že uveljavljene in tudi šele nastajajoče tehnologije, obenem je treba spodbujati poslovne modele in socialne inovacije, da se zagotovita uvajanje in sprejemanje tehnoloških rešitev; v tem okviru SPODBUJA razvoj tehnologij, ki omogočajo strukturno spremembo v odnosu družbe in podjetij do energije, in sicer s spodbujanjem vedenjskih sprememb pri posameznikih in podjetjih, ki bodo pomagale podpreti energetski prehod;

18. POUDARJA, da bo digitalizacija, vključno z razvojem pametnih omrežij in upravljanjem podatkov ter njihovim varstvom, imela ključno vlogo za prihodnje energetske sisteme, saj bo zagotavljala večjo prožnost in podpirala načelo „energetska učinkovitost na prvem mestu“ in zanesljivo oskrbo, pri čemer PRIZNAVA, da bo treba kibernetično varnost in varstvo osebnih podatkov zagotoviti v celotnem energetskem sektorju;

19. PONOVO POUDARJA, da so sistemi skladiščenja, tako konvencionalne kot nove rešitve, ključni za prehod, ko prispevajo k razogljičenju.

20. SPODBUJA izboljšanje sredstev EU in dostop do njih, zlasti za dejavne potrošnike in energetske skupnosti, pa tudi za industrijo pri inovacijah in prilagajanju na potrebe energetskega prehoda, ob hkratnem zagotavljanju enakih konkurenčnih pogojev za vse udeležence na trgu;

21. POUDARJA pomen tržno usmerjenih rešitev, v povezavi s stroškovno učinkovito finančno podporo, za hitro uporabo energije iz obnovljivih virov, med drugim prek novega mehanizma Unije za financiranje energije iz obnovljivih virov v okviru večletnega finančnega okvira, za energetska učinkovitost in druge tehnologije z nizkimi emisijami, da bi izkoristili možnosti, ki jih ponujajo obnovljivi viri energije in energetska učinkovitost, zlasti v stavbnem sektorju, ter za izkoriščanje sinergij z drugimi programi financiranja EU, kot so Obzorje Evropa, instrument za povezovanje Evrope, program InvestEU in strukturni skladi, da bi zagotovili stroškovno učinkovito financiranje energetskega prehoda, v tem okviru pa SPODBUJA uporabo finančnih instrumentov za zmanjševanje tveganja za sektorje obnovljivih virov in energetske učinkovitosti;

22. PRIZNAVA ambicije Unije glede energije iz obnovljivih virov in energetske učinkovitosti ter SE ZAVEDA, da imajo lahko rešitve, ki temeljijo na tehnologijah zajemanja in shranjevanja ogljika ter tehnologijah zajemanja in uporabe ogljika, pomembno vlogo pri razogljičenju, zlasti za zmanjšanje emisij v industrijskih procesih, za tiste države članice, ki izberejo to tehnologijo;

23. PRIZNAVA, da je treba oceniti in upoštevati stroške in koristi uporabe novih tehnologij na gospodarskem in družbenem področju, da bi ohranili in izboljšali industrijsko konkurenčnost EU na svetovni ravni, s čimer bi spodbudili rast in zaposlovanje, hkrati pa se izognili ukrepom, ki bi tej konkurenčnosti škodovali; hkrati POUDARJA priložnosti, ki jih ponuja resnično evropski pristop industrijske politike pri ustvarjanju ustreznih in podpornih pogojev, v katerih bi EU imela vodilno vlogo pri energetskega prehodu.

III. Za spodbujanje združevanja in povezovanja sektorjev Svet:

24. POUDARJA pomen povezovanja in združevanja sektorjev, na primer sektorja elektrike, plina, ogrevanja in hlajenja ter prometne infrastrukture, s pomočjo digitalizacije, kar je ključnega pomena za razogljičenje energetskega sistema na stroškovno učinkovit način ter ob upoštevanju dejstva, da sta udeležba državljanov ter samoporaba, na primer prek pametnih mest in energetskih skupnosti, pomembni za vzpostavitev povezovanja sektorjev.

25. POZIVA, da je treba zagotoviti enake konkurenčne pogoje v vseh sektorjih, da se uvedejo stroškovno učinkovitejše in zanesljivejše rešitve za razogljčenje, v zvezi s tem pa POUDARJA, da je treba analizirati morebitne regulativne in druge neupravičene tržne ovire in vrzeli ter preučiti skupne standarde, da bi se razširila uporaba na trgu ter razvoj tehnologij za povezovanje in združevanje sektorjev;

26. POUDARJA, da je treba bolje izkoristiti sinergije med različnimi deli energetskega sistema, tj. proizvodnjo, prometom, trgovinom, preoblikovanjem, distribucijo in potrošnjo, ter okrepiti vlogo potrošnikov, tudi na področju prometa in industrije, da postanejo aktivni udeleženci v energetskega sistemu in tako prispevajo k dekarbonizaciji in sistemu prožnosti;

27. POUDARJA potencial bioplina in biometana ter razvoj in uporabo varnih in trajnostnih nizkoogljičnih tehnologij, ki prispevajo k razogljčenju. Proizvodnja vodika, zlasti iz obnovljivih virov energije, ima potencial, ki bi ga bilo treba nadalje ovrednotiti in preučiti, da bi kar najbolje izkoristili obstoječo plinsko infrastrukturo EU v brezogljčnem energetskega sistemu.

Glede naslednjega zakonodajnega obdobja Svet:

28. POZIVA Evropsko komisijo, naj pri predstavljanju predlogov na vseh področjih politik, natančneje pri predstavljanju predlogov za nadaljnji razvoj zanesljivih in stroškovno učinkovitih energetskega omrežij ter za dodatno posodobitev energetskega sistema s spodbujanjem inovativnih tehnologij, digitalizacije ter združevanja in povezovanja sektorjev, upošteva zgoraj navedena načela, pri tem pa si prizadeva za podnebno nevtrálnost v skladu z določbami Pariškega sporazuma;

29. POZIVA Evropsko komisijo, naj izvede analizo tehnologij združevanja in povezovanja sektorjev, vključno s proizvodnjo vodika, zlasti v zvezi z regulativnimi in tržnimi ovirami, ter na podlagi te analize preuči možne pobude v zvezi z učinkovitim vključevanjem in uporabo teh tehnologij in nosilcev energije;

30. POZIVA Evropsko komisijo, naj prizadevanja, potrebna za doseg energetskega in podnebnih ciljev EU za leto 2030, upošteva v okviru morebitne prihodnje revizije pravil EU o državni pomoči.